

*Het veranderen van de huisvesting kan grote gevolgen hebben.
Stressgevoelige dieren kunnen ziek worden en zelfs dood gaan.*

Fatale stress bij cavia's een praktijkervaring

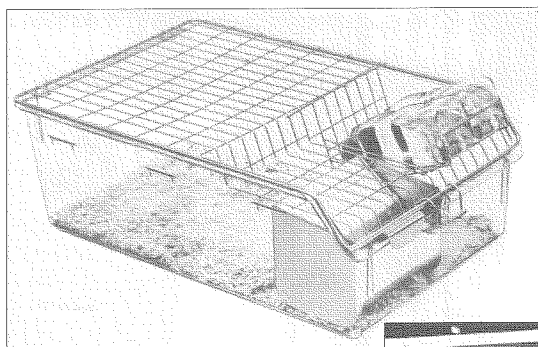
E. van Vulpen

ACADEMISCH ZIEKENHUIS LEIDEN, CENTRAAL PROEFDIEREN VERBLIJF
POSTBUS 9600, 2300 RC LEIDEN

Onze cavia's waren al sinds jaar en dag gehuisvest in de bekende type IV-kooien. Op 13 februari 1997 konden we dan eindelijk de nieuwe caviakooien bestellen. We hebben dit gedaan omdat de type IV-kooien niet meer aan de huidige eisen voldeden en omdat deze tijdens een inspectie van de Veterinaire Hoofd Inspectie (VHI) werden afgekeurd.

De nieuwe behuizing heeft een veel grotere oppervlakte vergeleken met de oude type IV-kooien (het verschil per kooi is $4100 \text{ cm}^3 - 1800 \text{ cm}^3 = 2300 \text{ cm}^3$). Tevens geven de nieuwe kooien een betere beschutting tegen de felle tl-buizen, zodat zelfs de albino dieren zich wat dat betreft al een stuk prettiger zullen voelen. Omdat deze nieuwe stellingen ook voorzien zijn van een automatische drinkwatervoorziening is het nu niet meer noodzakelijk de flessen tijdens de weekenddienst te reinigen en te verwisselen wat een tijdsbesparing oplevert. Ook konden we nu meer dieren bij elkaar huisvesten. Aangezien cavia's groepsdieren zijn, zou dit de dieren ten goede komen.

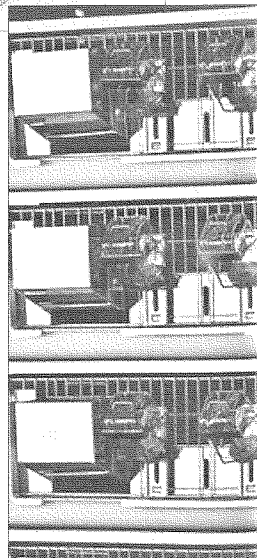
Op donderdag 18 april kregen we bericht dat de nieuwe stellingen in de loop van de dag zouden arriveren bij onze afdeling. Nadat we, op vrijdag 19 april, de kooien hadden uitgepakt, gereinigd en aangesloten op de drinkwaterleiding konden de dieren in hun nieuwe behuizing plaats nemen. Na wat gepiep en gemopper van de cavia's begonnen we, na tevreden blikken naar elkaar te hebben geworpen, aan het weekend.

De weekenddienst constateerde geen bijzonderheden.

Op maandag 22 april zagen we dat enkele cavia's symptomen vertoonden van kortademigheid en lusteloosheid, ook dronken en aten deze dieren niet. In eerste instantie dachten we dat de dieren niet bij de nieuwe drinknippels konden en hebben ze vervangen door andere. De nieuwe drinknippels hebben namelijk een iets andere vorm en we dachten dat dit van invloed was.

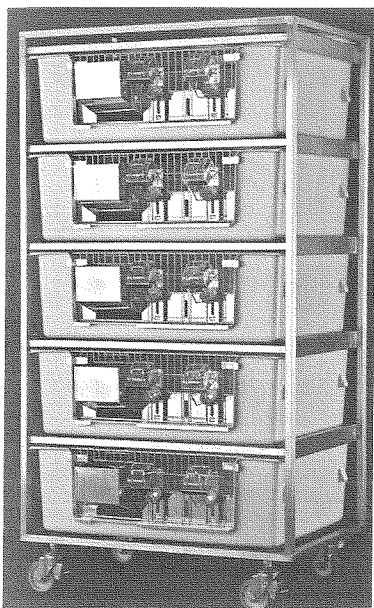
Als therapie hebben we subcutaan NaCl toegediend en bij sommige cavia's zelfs oraal een elektrolyten mengsel (Ehydrate Forte®).

Op dinsdag 23 april vonden we enkele van de cavia's die er de dag daarvoor zo

slecht aan toe waren, dood in de kooi. De andere cavia's gingen elk uur steeds verder achteruit, ze zaten in een hoek apathisch te wachten. In de loop van de week kwam dit steeds vaker voor. Bijna dreigde onze hele fok dood te gaan. Wat we ook deden om ze te helpen – steeds meer cavia's gingen dood.

Op maandag 28 april besloten we een cavia op te sturen naar de Faculteit der Diergeneeskunde, afdeling Pathologie bijzondere dieren, voor een pathologisch onderzoek. We stuurden een mannelijke Dunkin Hartley van ongeveer 1 jaar oud. Dit dier had symptomen van kortademigheid, slechte ogen en een beeld van algemeen ziek zijn. Ondanks dat dit dier niet at en dronk was het dier absoluut niet vermagerd.

Op 6 mei kregen we de uitslag van het onderzoek op de cavia. Het bleek dat het dier, dat we levend hadden verstuurd met een koerier, dood was aangekomen.

Uit het sectierapport:

- * De maag en de darmen waren vrijwel leeg, met in de darm een lichte haemorrhagie (bloeding)
- * In de urine werd een acidose gevonden (ophoping van zuren, meestal van metabole oorsprong, in het lichaam)
- * In de long een interstitiële pneumonie (longontsteking)
- * In de lever werd een leververvetting aangetoond die past bij 'niet eten'
- * In de nieren vond een acute degeneratie plaats van tubulair epitheel (buisvormig epitheel)
- * Hyperaemie (overmatig bloedgehalte van een orgaan) en mogelijk dis (diffusie intravasale stolling) in glomeruli (nierschors)
- * In de longen en dikke darm werden veel tot zeer veel *E. coli*-bacteriën gevonden.

Bevindingen van de patholoog: door stress een darmstoornis met acidose en leververvetting, tevens een chronische interstitiële pneumonie.

Hieruit concludeerden wij dat de cavia's gestresst raakten, doordat ze te snel zijn overgezet in een nieuwe behuizing en dat de dieren zichzelf daarom vergiftigd hebben.

In theorie wist ik eigenlijk wel dat ingrijpende veranderingen slecht voor het dier konden zijn, maar dat ze faaltaal voor het dier konden zijn had ik nog nooit ergens gelezen of gehoord.

Wij betreuren natuurlijk dat een aantal dieren is overleden.

Aanbevelingen voor huisvesten in een nieuwe omgeving

- * Zet de dieren *aan het begin van de dag* over in hun nieuwe behuizing en het liefst aan het begin van de week zodat de dieren gedurende de hele week gecontroleerd kunnen worden.
- * Zet geen dieren bij elkaar die *niet aan elkaar gewend zijn*, zeker niet in een fase zoals deze.
- * Gebruik desnoods *de oude drinkflessen* opdat de overgang niet al te groot is.

Inmiddels zijn alle cavia's aan hun nieuwe behuizing gewend. Er zijn geen nieuwe ziektegevallen bijgekomen. Ik hoop dat iemand die binnenkort ook dieren gaat verplaatsen dit verhaal in gedachte houdt opdat deze stress niet weer optreedt.